

Kuukausi- raportti

JOULUKUU 2021

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous.....	5
Ulkomaankauppa	8
Yksityiset kulutusmenot	11
Investoinnit.....	14
Kokonais- ja teollisuustuotanto.....	17
Työllisyys.....	21
Hinnat ja kustannukset.....	24
Julkinen talous.....	27
Yhteenveto talousennusteista	30

Ennusteryhmä

Markku Lehmus, ennustepäällikkö

🐦 @MarkkuLehmus

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

🐦 @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

🐦 @VilleKaitila

Päivi Puonti, tutkija

🐦 @PaiviPuonti

Suhdannenäkymät joulukuussa 2021

> Talouden ilmapiiri vahva uuden omikron-variantin aattona

> Suomen bkt kasvoi 0,8 % kolmannella neljänneksellä

> Yksityinen kulutus palveluihin ja puolikestäviin tavaroihin tuki kasvua

> Asuinrakennusinvestoinnit vahvassa vedossa

> Investointien negatiivisuus ja nettoviennin positiivisuus perustui lentokonejärjestelyihin...

> ... jos ne kumotaan, nettoviennin kontribuutio oli negatiivinen

Talouden ilmapiiri edelleen marraskuussa ennätysellisen hyvä

Eurostatin julkaisema EU:n talouden kokonaisluottamusindikaattori heikkeni hieman marraskuussa. Se on nyt ollut kuuden kuukauden ajan samalla korkealla tasolla. Suomen kokonaisindikaattori vahvistui hieman marraskuussa ja oli tammi-kuusta 1985 alkavan mittaushistoriansa korkeimmalla tasolla.

Pandemiatilanteen heikkeneminen, uudet rajoitukset ja uusi omikron-variantti näkyvät vuoden vaihteen kehityksessä.

Nettovienni tuki talouskasvua...

Suomen bkt kasvoi vuoden kolmannella neljänneksellä 0,8 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 4,2 prosenttia vuoden takaisesta. Kausitasoitettu kasvu edellisestä neljänneksestä rakentui tavarakaupan nettoviennin ja yksityisen kulutuksen varaan. Koko viennin määrä kasvoi 4,1 prosenttia (tavarat 4,4 % ja palvelut 3,5 %). Koko tuonnin määrä kasvoi 2,9 prosenttia (tavarat 1,7 % ja palvelut 5,5 %). Yksityinen kulutus kasvoi 1,3 prosenttia, missä lyhytikäisten ja kestävien kulutustavaroitten kysyntä aleni, mutta puolikestävien tavaroiden ja palvelujen kysyntä kasvoi.

... hetkinen, eipäs oikeastaan tukenutkaan

Kiinteän pääoman bruttomuodostus aleni 3,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Asuinrakennusinvestoinnit kasvoivat reipasta 3,5 prosentin vauhtia, mutta investoinnit koneisiin ja laitteisiin vähenivät lähes 8 prosenttia ja kuljetusvälineisiin dramaattiset 78 prosenttia. Tämä jälkimmäinen oli kertaluonteinen tapahtuma, joka Tilastokeskuksen sanoin oli ”kuljetusvälineinvestointeihin liittyvä negatiiviseksi investoinniksi kirjattava myynti ulkomaille”. Kyseessä on ilmeisesti Finnairin lentokoneiden myynti-takaisinvuokraus, joka toisaalta näkyi vastaavasti tavaraviennin kasvuna, eikä vaikutusta bkt:hen siten ollut. Toisaalta, kun tämä operaatio otetaan huomioon, nettoviennin vaikutus bkt:hen kääntyy negatiiviseksi toiseen neljännekseen verrattuna.

Laajamittaista tuotannon kasvua

Tuotannon puolelta katsottuna bruttoarvonlisäyksen kausitasoitettu määrä kasvoi edellisestä neljänneksestä yhtä paljon kuin bkt. Koko teollisuuden arvonlisäyksen määrä kasvoi 1,2 %, rakentamisen 0,6 % sekä kaikki yksityiset palvelut pl. kauppa 1,1 prosenttia. Kaupan arvonlisäyksen määrä aleni yhden prosentin. Kaupan lisäksi miinuksella oli sähkö- ja elektroniikkateollisuus sekä julkisyhteisöjen palvelut. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäyksen elpyminen jatkui, mutta se jäi kausitasoitettuna kuitenkin edelleen 22 prosenttia alle vuoden 2019 viimeisen neljänneksen tasonsa.

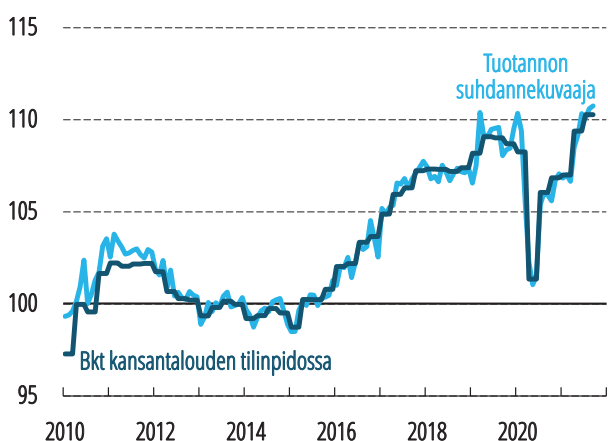
Työmarkkinoiden myönteinen kehitys jatkunut

Tilastokeskuksen laskema työllisyysasteen trendi nousi lokakuussa 72,7 prosenttiin ja työttömyysasteen trendi aleni 7,1 prosenttiin. Edellinen oli sama kuin ennen pandemiaa ja jälkimmäinen enää 0,4 prosenttiyksikköä sen ylitse. Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä oli huipussaan heinäkuussa ja on sen jälkeen alentunut. Taso on kuitenkin edelleen selvästi pandemiaa edeltänyttä korkeampi.

Poliittisia ja taloudellisia riskejä...

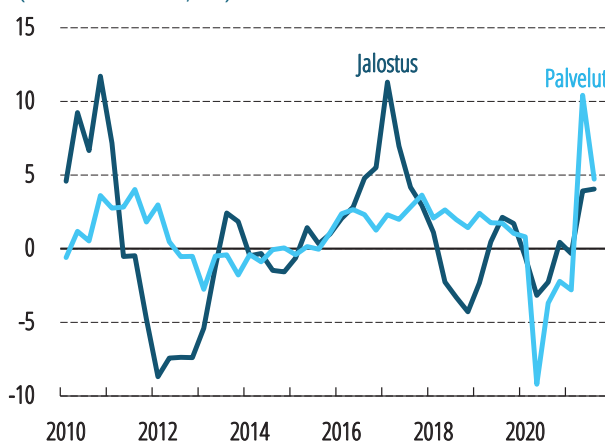
Epävarmuutta aiheuttavat mm. koronavirus, maailman-kaupan ja -talouskasvun heilahtelu, Kiinan kiinteistöala, välituotteiden toimitusvaikeudet, pankkijärjestelmä osissa euroaluetta sekä velkaantuminen laajemminkin niin kehittyneillä kuin kehittyvilläkin markkinoilla. Pitkään kestänyt elvyttävä rahapolitiikka on luonut maailman varallisuusarvoihin kuplia.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehittyi eri tahtia kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Arvonlisäys
(vuosimuutos, %)

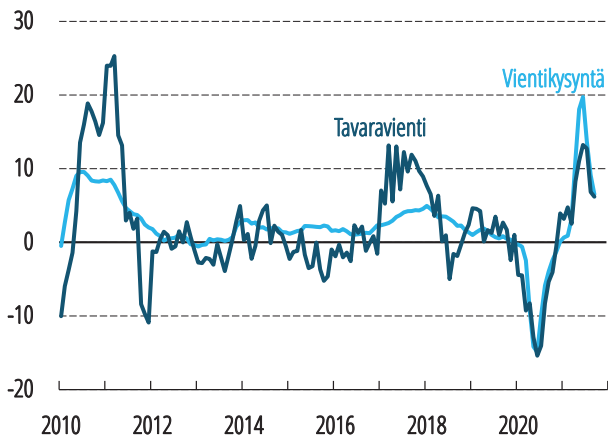
Kansantalouden tilinpito. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2021 Maalis	2021 Huhti	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	2021 Marras
Kuluttajahinnat¹⁾	1,3	2,1	2,2	2,0	1,9	2,2	2,5	3,2	
Suhdannekuvaaja^{1) 2)}	0,7	6,3	8,4	8,6	4,6	4,3	5,0		
3 kk euribor-korko³⁾	-0,539	-0,538	-0,540	-0,543	-0,545	-0,548	-0,545	-0,550	-0,565
Työllisyysasteen trendi	71,1	71,4	71,8	72,2	72,3	72,4	72,5	72,7	
Työttömyysasteen trendi	8,0	8,0	7,9	7,8	7,7	7,5	7,3	7,1	

¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ Tuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu. ³⁾ Päivähavaintojen keskiarvo. Lähteet: Tilastokeskus, EKP, Etlan tietokanta.

Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Tavaraviennin määrä sekä 41 maan teollisuustuotanto Suomen liukuvin tavaravientipainoin.

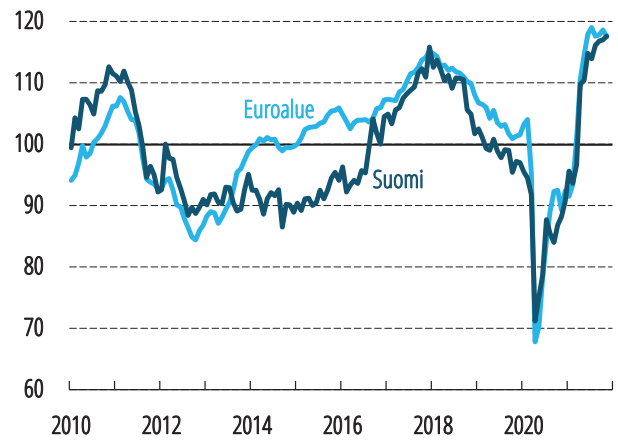
Lähteet: OECD, Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta, Etlan laskelmat.

Ennuste (%-muutos)

	2021	2022
Bkt	3,5	3,0
Tuonti	2,2	7,7
Vienti	4,2	9,3
Investoinnit	2,8	3,4
Kulut	2,8	2,4
Teollisuustuotanto	3,7	2,8
Työttömyysaste, %	7,8	7,0
Inflaatio, %	1,8	1,6
Euribor 3 kk, %	-0,5	-0,3

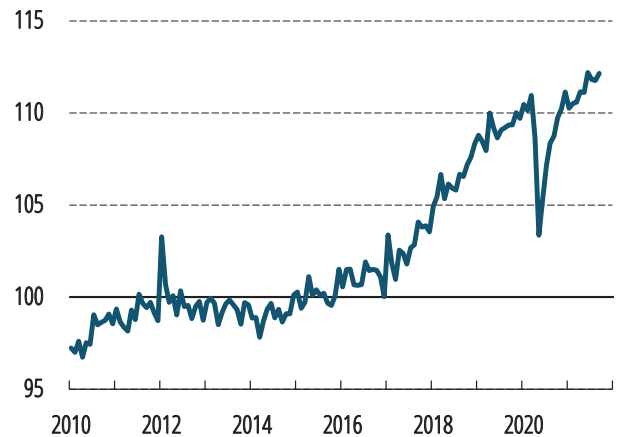
Lähde: Suhdanne, Syksy 2021 (20.9.2021).

Talouden luottamusindikaattori

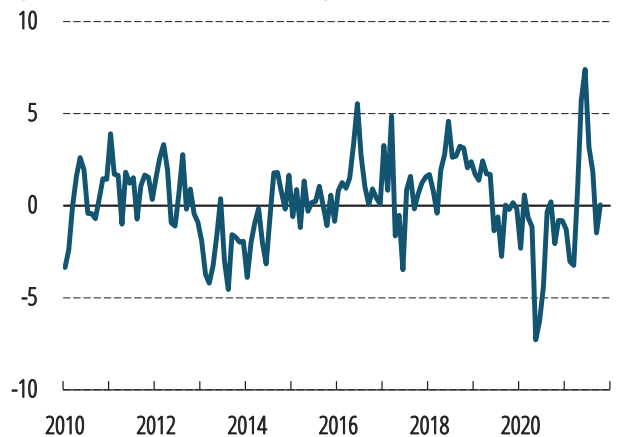
Lähteet: Euroopan komissio, Macrobond.

Reaalinen palkkasumma, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tehdyt työtunnit koko kansantaloudessa (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Omikronvariantti uhkaa maailmantalouden kasvua

> Öljyn hinta heiluu, Brent-laadun hinta vaihteeksi laskenut

> Yhdysvalloissa rahapolitiikka alkaa pian kiristyä

> Pitkien ja lyhyiden korkojen ero pienemässä keskeisissä talouksissa

> Turkin liira syöksykierteessä keskuspankin epätavanomaisen korkopolitiikan takia

Euroalueen inflaatio 4,9 prosenttia marraskuussa

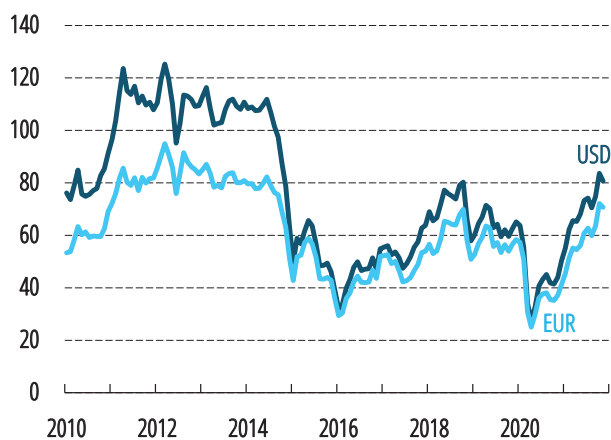
Euroalueen inflaatio nousi marraskuussa jo 4,9 prosenttiin Eurostatin ennakkotietojen perusteella. Inflaatiota nostivat erityisesti energian hinnat, jotka nousivat 27,4 prosenttia vuoden takaisesta, mutta samalla inflaatio on laajenemassa myös muihin hyödykkeisiin. Siitä kertoo osaltaan energian ja prosessoimattoman ruoan hinnoista puhdistetun pohjainflaation kiihtyminen 2,6 prosenttiin lokakuun 2,1 prosentista. Vielä kesäkuukausina euroalueen pohjainflaatio oli 0,9 ja 1,6 prosentin välillä. Euroalueen inflaatiota kiihdyttää yhä Saksan ALV-alennuksen loppuminen.

Öljyn hinta laski tuntuvasti joulukuun alussa

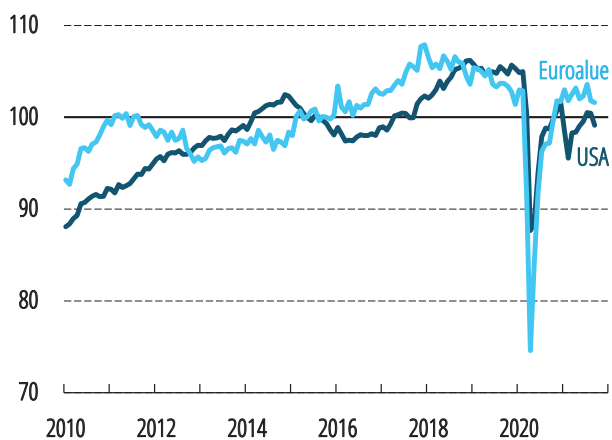
Öljyn Brent-laadun hinta laski joulukuun alussa yli 80 dollarista reilun 70 dollarin tasolle tynnyriltä uuden koronavirusvariantin, omikronin, ilmaannuttua uhaksi maailmantalouden kasvulle. Alimmillaan hinta kävi alle 68 dollarin tasolla tynnyriltä. Laskua kiihdytti osaltaan Yhdysvaltojen keskuspankin Fedin ilmoitus nopeuttaa arvopapereiden osto-ohjelmansa supistamista. Hinnan laskuun vaikutti lisäksi OPECin ja sen liittolaismaiden, joista tärkeimpänä Venäjä, päätös lisätä öljyn tuotantoa 400 000 tynnyrillä päivässä ensi vuoden alusta lähtien. Sittenmin öljyn hinta vaikuttaisi rauhoittuneen, mutta paljon on kiinni siitä, millaisia ominaisuuksia omikronmuunnoksesta paljastuu.

Euroalueen kausitasoitettu työttömyysaste laski 7,3 prosenttiin

Euroalueen kausitasoitettu työttömyysaste laski 7,3 prosenttiin lokakuussa. EU-maiden keskimääräinen työttömyysaste oli samaan aikaan hieman matalampi, 6,7 prosenttia. Viime vuoden lokakuussa euroalueen kausitasoitettu työttömyysaste oli 8,4 prosenttia. Työttömyysasteissa on kuitenkin maiden välillä isoja eroja: Espanjan kausitasoitettu työttömyysaste oli lokakuussa 14,5 prosenttia, Kreikankin 12,9 prosenttia. Saksan työttömyysaste oli puolestaan vain 3,3 prosenttia ja Hollannin 2,9 prosenttia. Monessa maassa koronaviruspandemian takia asetetut palkka- ja yritystuet ovat pian päättymässä, mikä tulee koettelemaan työttömyysasteen matalaa tasoa ensi vuoden aikana. Talouskasvun jatkuminen kuitenkin tukee työmarkkinoita.

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta, Brent
(EUR/tyynyri ja USD/tyynyri)

Lähde: Macrobond.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähde: OECD.

Teollisuustuotanto ja hinnat (vuosimuutokset, %)

	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	2021 Marras	3 kk ²⁾	Kum. 2020/21 ³⁾	2020	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Teollisuustuotanto									
G7	4,8	2,2			-0,3	5,1	-8,5		
EU27	5,0	4,5			0,0	7,6	-7,9		
Euroalue	4,6	4,6			-0,2	7,3	-8,7	6,0	4,0
Suomen 12 tärkeintä vientimaata	9,5				3,2	8,6	-5,5	6,1	4,0
Kuluttajahinnat									
EU15¹⁾	2,8	3,0	3,8		1,0	2,3	1,2	2,1	1,6
Euroalue, harmonisoitu	3,0	3,4	4,1	4,9	1,4	2,6	0,2	2,1	1,6
Suomen 14 vientimaata¹⁾	2,9	3,2	3,7		1,0	2,5	1,5	2,2	1,7
Raaka-aineiden hinnat									
Muu kuin energia, HWWI-indeksi	36,8	22,8	26,1	20,1	-10,0	42,6	6,0	49,4	2,7
Raakaöljy, USD/tyynyri, taso	70,5	74,8	83,6	80,7	9,8	71,2	43,3	69,5	76,0

¹⁾ Laskettu kansallisista indekseistä, sis. Ison-Britannian. ²⁾ Viimeisen kolmen kuukauden keskiarvon muutos ed. kolmesta kuukaudesta. ³⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. Raakaöljyn osalta kuvaa tasoa v. 2021 ja HWWI-indeksin osalta muutosta v. 2021. Lähteet: OECD, Macrobond, Eurostat.

Korot (%)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	2021 Marras	Viim.	3 kk ka	2020 ka	2021 ¹⁾
Rahamarkkinakorot, 3 kk, %										
Euribor	-0,54	-0,54	-0,55	-0,55	-0,55	-0,57	-0,56	-0,55	-0,43	-0,55
USA, Libor	0,13	0,13	0,12	0,12	0,13	0,16	0,19	0,14	0,65	0,16
Japani, 3 kk	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07
Iso-Britannia	0,08	0,08	0,07	0,07	0,16	0,13	0,08	0,12	0,29	0,09
Ruotsi, Stibor	-0,04	-0,03	-0,01	-0,02	-0,07	-0,10	-0,10	-0,06	0,08	-0,04
Euribor, 12kk	-0,48	-0,49	-0,50	-0,49	-0,48	-0,49	-0,50	-0,49	-0,30	-0,49
Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %										
USA	1,5	1,3	1,3	1,4	1,6	1,6	1,4	1,5	0,9	1,5
Saksa	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3	-0,1	-0,3	-0,4	-0,2	-0,5	-0,3
Ranska	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	-0,2	0,0
Italia	0,9	0,7	0,6	0,8	1,0	1,0	0,9	0,9	1,1	0,8
Espanja	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,4	0,4	0,4
Belgia	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0
Kreikka	0,8	0,7	0,6	0,8	1,0	1,2	1,2	1,0	1,3	0,9
Portugali	0,4	0,3	0,1	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
Irlanti	0,1	0,0	-0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0
Suomi	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,2	-0,1

Korot (%), osake- ja valuuttakurssit

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	2021 Marras	Viim.	% , 3 kk	% , 12 kk	% , v. alusta ²⁾
Osakekurssit, indeksipisteluku ja muutokset (ind. 2008/12=100)										
STOXX 50, Euro area	170,6	168,8	173,5	172,8	171,7	178,9	171,9	3,1	27,0	19,9
SP 500, USA	483,0	497,3	507,6	506,6	508,3	531,9	523,2	4,8	31,5	23,0
Nikkei 225, Japani	342,0	331,6	327,3	353,4	337,8	347,3	336,2	6,1	16,2	4,4
OMX, Helsinki	231,6	239,2	245,8	241,8	235,6	237,0	229,2	-3,6	21,8	13,5

Rahamarkkinaennusteet	Lyhyet korot, 3 kk		Pitkät korot, 10 v. ³⁾		USD	Euron valuuttakurssit paikallisissa valuutoissa				
	Libor	Euribor	USA	Saksa		JPY	RMB	GBP	SEK	RUB
2019	2,33	-0,36	2,14	-0,31	1,12	122,12	7,74	0,88	10,59	73,60
2021/11	0,16	-0,57	1,56	-0,25	1,14	130,14	7,26	0,85	10,05	83,72
2021e	0,21	-0,50			1,19	130,10		0,86	10,17	
2022e	0,46	-0,30			1,18	130,40		0,86	10,21	

¹⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. ²⁾ Vertailulukuna tammikuun keskiarvo. ³⁾ Ei ennustetta.

Lähde: Macrobond.

Tavaraviennin määrä lisääntyi tammi-syyskuussa 5,7 prosenttia tilinpidon mukaan

> Palveluviennin määrä jäi kolmannella neljänneksellä hieman odotettua heikommaksi

> Myös palvelutuonti lisääntyi arvioitua vähemmän

> Tuotantotarvikkeiden ja investointitavaroiden tuonti on lisääntynyt ennakoitua enemmän

Tavaraviennin määrä jäi kolmannella neljänneksellä arvioitua pienemmäksi

Kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen tilastojen mukaan tavaraviennin määrä kohosi kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 8,1 prosenttia ja tammi-syyskuussa 5,7 prosenttia edellisvuotisesta. Kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä, todetaan, että tavaraviennin määrä nousi tammi-syyskuussa 7,2 prosenttia vuoden takaisesta. Tullin tilastoihin kirjataan rajaa ylittävät tavarat, mutta kansantalouden tilinpidossa on siirretty ihan toisenlaisiin kirjausperusteisiin Eurostatin ohjeiden mukaan. Esimerkiksi jos sama omistaja ensin tuo tavarat valmistukseen tarvittavia väli tuotteita ja sitten vie valmiin tavarat, niin nämä siirrot rajan yli eivät näy kansantalouden tilinpidon ulkomaankauppatilastoissa.

Etlä arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että tavaravienti kasvaa 5,8 prosenttia vuonna 2021. Uusimpien tilastojen valossa näyttää siltä, että kasvuluju jää jonkin verran tätä pienemmäksi. Metallien jalostuksen ja öljytuotteiden viennin määrä jäi kolmannella neljänneksellä selvästi odotettua pienemmäksi.

Palveluviennin määrä nousi kolmannella neljänneksellä 6,1 prosenttia toisesta neljänneksestä ja 13,3 prosenttia viimevuotisesta. Kolmannella neljänneksellä palveluviennin määrä jäi jonkin verran odotettua heikommaksi. Tammi-syyskuussa palveluviennin määrä jäi kuitenkin vain 0,3 prosenttia edellisvuotisesta pienemmäksi. Arvioimme syyskuun ennusteessamme, että palveluvienti ei juuri lisääntynyt tänä vuonna.

Tavaratuonti lisääntyi tammi-syyskuussa odotettua enemmän

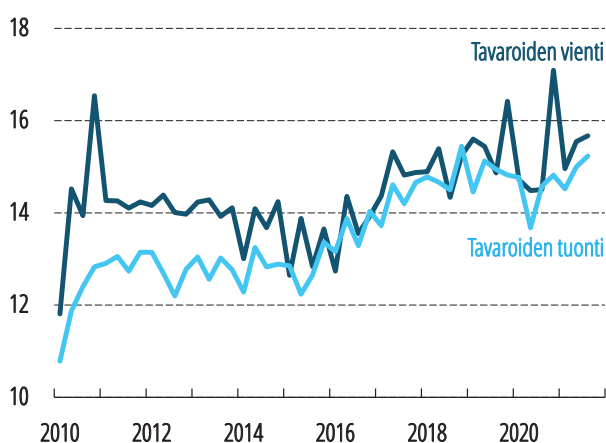
Tavaratuonti lisääntyi kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 4,5 prosenttia ja tammi-syyskuussa 4 prosenttia vuoden takaisesta kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen tietojen mukaan. Kun Tullin ilmoittama tuonnin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen tuontihintaindeksillä (2015=100), todetaan, että tavaratuonnin määrä nousi tammi-syyskuussa 5,5 prosenttia viimevuotisesta. Etlä arvioi syyskuussa, että tavaratuonnin määrä nousee tänä vuonna 2,4 prosenttia kansantalouden tilinpidon käsittein. Tuoreet kansantalouden tilinpidon luvut antavat kuitenkin osviittaa siitä, että kasvuluju onkin tätä isompi. Poltto- ja voiteluaineiden tuonnin määrä on tosin supistunut huomattavasti odotettua enemmän, mutta teollisuuden tuotantotarvikkeiden ja investointitavaroiden tuonnin määrä on lisääntynyt selvästi arvioitua enemmän.

Palvelutuonti piristyi selvästi kolmannella neljänneksellä lisääntyessään 10,5 prosenttia edellisvuodesta, mutta jäi silti huomattavasti odotettua pienemmäksi. Kaiken kaikkiaan palvelujen tuonnin määrä väheni tammi-syyskuussa 2,5 prosent-

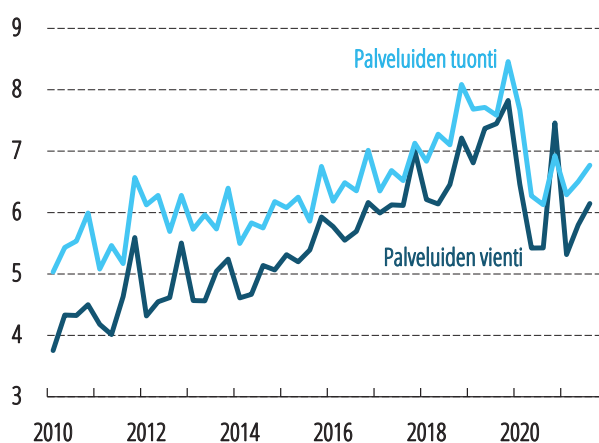
tia viimevuotisesta. Etna ennusti syyskuussa, että palvelutuonnin määrä kääntyy tänä vuonna 1,7 prosentin kasvuun, mutta tämä arvio saattaa olla aavistuksen verran liian optimistinen.

Tavaroiden viennin ja tuonnin määrä (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palveluiden viennin ja tuonnin määrä (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

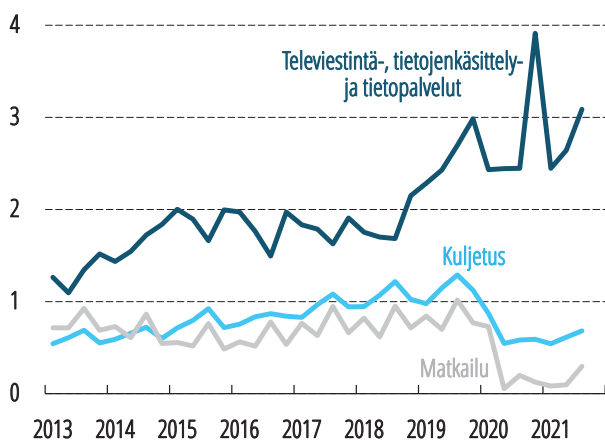
Ulkomaankauppa ja vaihtotase (vuosimuutokset, %, ja mrd. euroa)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2020 ³⁾	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Tavaroiden vienti, %										
Määrä	12,6	8,3	-0,6	10,3		1,7	7,2	-2,4	5,8	4,9
Hinta⁴⁾	11,9	14,9	17,3	20,8	23,5	6,6	11,3	-5,8	9,6	2,0
Tavaroiden tuonti, %										
Määrä	10,9	5,5	6,2	1,0		1,2	5,5	-2,5	2,4	3,8
Hinta⁴⁾	12,6	15,1	15,7	18,7	22,6	5,5	11,2	-7,2	9,4	3,3
Vaihtotase, mrd. eur	0,7	0,6	0,4	1,1			2,1	2,0	0,7	2,6
Kauppataase, mrd. eur	0,3	0,1	0,1	0,7			1,8	2,9	5,7	6,0

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä. ²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

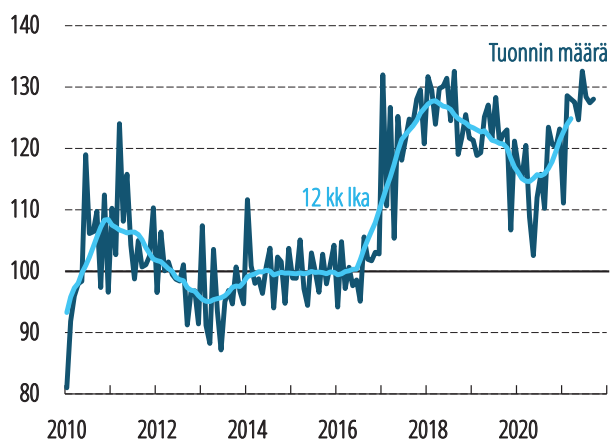
³⁾ Kansantalouden tilinpidossa. ⁴⁾ Indeksi 2015=100. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Eräiden palveluerien viennin arvo (mrd. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Teollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonnin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Etlan tietokanta.

Viennin määrä toimialoittain (vuosimuutos, %)

	Arvo-osuus 2020 (%)	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	Kum. ¹⁾
Koneet ja laitteet (28)	15,0	4,4	-1,0	-1,8	17	5,9
Paperiteollisuus (17)	13,7	16,1	16,4	8,1	5,5	9,9
Metallien jalostus (24)	13,2	16,1	7,5	-3,3	-7,0	3,7
Kemikaalit ja lääkä. (20, 21)	9,9	-2,6	18	15,6	18,9	10,4
Sähkölaitteet (27)	6,3	23,2	33,5	0,4	5,2	8,5
Öljytuotteiden valm. (19)	6,1	-69,7	-40,7	-19,6	-36,7	-38,9

¹⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Lähteet: Tulli, Etlan tietokanta.

Viennin ja tuonnin määrä (vuosimuutos, %)

	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	2020 I-IV	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Vienti yhteensä	-12,7	-10,7	1,3	-4,4	7,1	9,4	-6,8	4,2	9,3
Tavarat	-6,2	-2,4	4,1	1,7	7,3	8,1	-2,4	5,8	4,9
Palvelut	-26,5	-27,2	-4,7	-17,7	6,9	13,3	-15,9	0,2	20,6
Tuonti yhteensä	-12,6	-8,0	-6,5	-7,3	7,7	6,1	-6,5	2,2	7,7
Tavarat	-9,6	-2,4	0,0	-1,7	9,7	4,5	-2,5	2,4	3,8
Palvelut	-18,7	-19,2	-18,1	-18,0	3,7	10,5	-14,1	1,7	16,1

Lähde: Tilastokeskus.

Yksityinen kulutus talouskasvun taustalla

> Yksityinen kulutus vahvisti talouskasvua kolmannella neljänneksellä

> Palveluiden ja puolikestävien tavaroiden kysynnän elpyminen jatkui

> Palvelujen kysyntä edelleen selvästi pandemiaa edeltänyttä heikompaa

> Vähittäiskaupalla heikko lokakuu

Yksityinen kulutus vahvistui

Kansantalouden tilinpidon mukaan yksityisen kulutuksen kausitasoitettu määrä kasvoi vuoden kolmannella neljänneksellä 1,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 3,1 prosenttia vuoden takaisesta.

Kolmannella neljänneksellä yksityisen kulutuksen kasvu perustui puolikestävien tavaroiden 2,4 prosentin ja palvelujen 2,2 prosentin kasvuun edellisestä neljänneksestä. Sen sijaan kestokulutustavaroiden kysynnän määrä aleni 1,7 prosenttia ja lyhytikäisten tavaroiden 0,6 prosenttia. Nettoturismimenot kääntyivät positiivisiksi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen, eli ennen pandemiaa. Siten suomalaisten matkailijoiden kulutusmenot ulkomailla olivat suuremmat kuin ulkomaisten matkailijoiden menot Suomessa.

Yksityisten kulutusmenojen hintadeflaattori nousi 2,1 prosenttia vuoden takaisesta. Kestävässä kulutustavaroissa oli poikkeuksellinen 0,8 prosentin nousu, mihin todennäköisesti vaikutti muun muassa autojen kallistuminen. Palvelujen hinnat nousivat tilinpidon mukaan 2,2 prosenttia.

Kausitasoitettun yksityisen kulutuksen määrä oli kolmannella neljänneksellä 1,1 prosenttia alempi kuin vuoden 2019 lopussa ennen pandemiaa. Kestävien kulutustavaroiden kysynnän määrä oli 8,6 prosenttia ja lyhytikäisten 4,8 prosenttia korkeampi, mutta puolikestävien kysynnän määrä oli 0,6 prosenttia ja palvelujen 5,2 prosenttia matalampi.

Vähittäiskaupalla huono lokakuu

Pikaennakon mukaan vähittäistavarakaupan liikevaihdon määrä aleni lokakuussa 0,9 prosenttia työpäiväkorjatun aikasarjan perusteella ja jopa 2,5 prosenttia alkuperäisen aikasarjan mukaan. Päivittäistavarakaupan liikevaihdon määrä aleni vastaavasti 2,4 ja 3,8 prosenttia. Siten muun vähittäistavarakaupan kuin päivittäistavarakaupan kehitys oli jälkimmäistä parempi, mikä sopii pandemiasta palautumisen logiikkaan.

Ensirekisteröinnit edelleen alamaissa

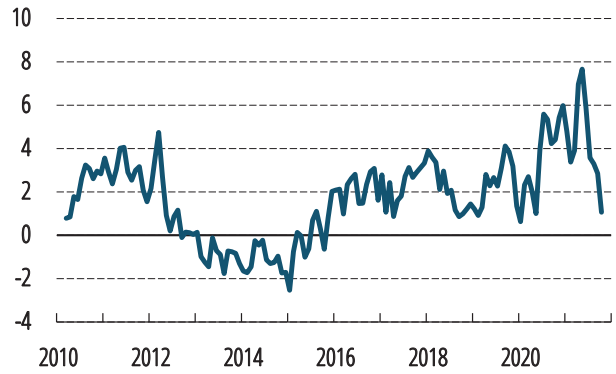
Henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli marraskuussa alempi kuin viime vuonna, kuten se on ollut heinäkuusta lähtien.

Vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä (ind. 2015=100)

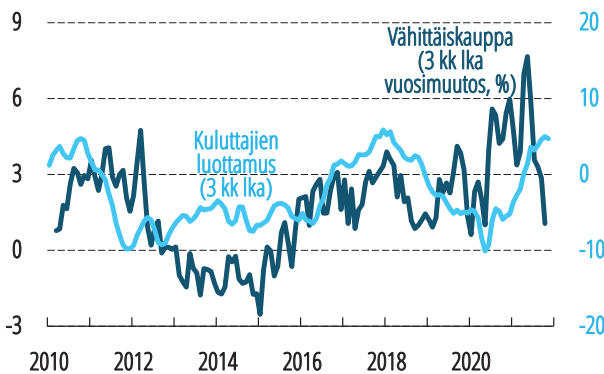
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

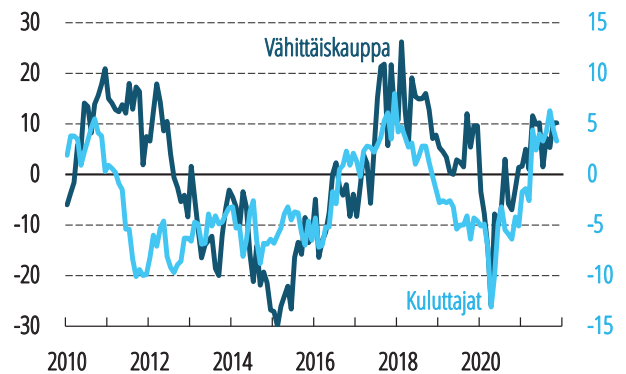
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kuluttajien luottamusindikaattori ja vähittäiskaupan myynnin määrä

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN, Macrobond.

Luottamusindikaattorit (saldot)

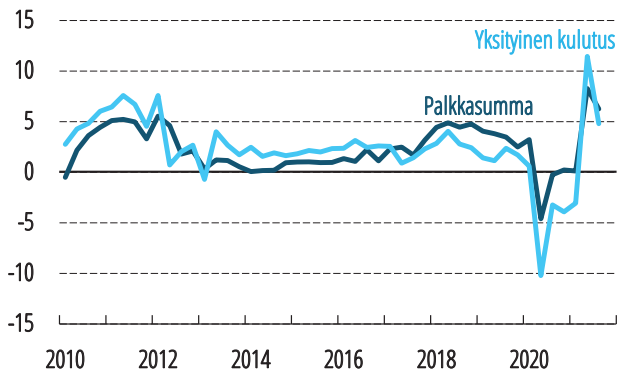
Lähteet: DG ECFIN, Macrobond.

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka, %)

	2021 Huhti	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka
Vähittäiskauppa	7,0	7,7	5,9	3,6	3,3	2,9	1,1
Päivittäistavarakauppa	2,4	0,8	-0,2	0,7	1,4	0,8	-1,5
Tavaratalokauppa	11,1	11,7	7,1	3,6	4,5	5,8	
Erikoiskauppa yhteensä	9,7	13,4	11,5	5,7	3,8	3,0	
Kodintekniikan vähittäiskauppa	16,7	15,4	10,4	7,7	6,3	5,0	
Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	3,7	2,9	2,1	-1,4	-2,0	-4,1	
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	31,2	27,4	15,1	2,5	6,0	7,6	
Moottorijoneuvojen kauppa ja korjaus	22,6	32,7	30,3	16,0	8,1	3,5	

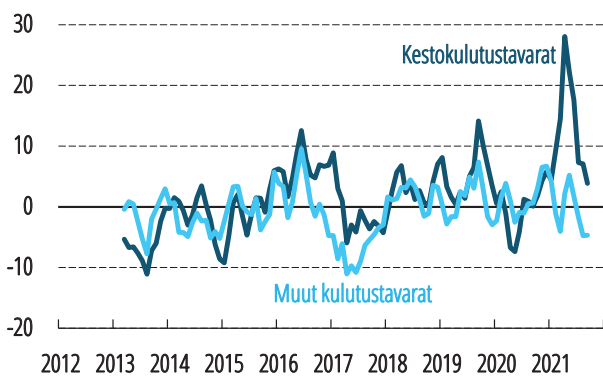
Alluperäinen, työpäiväkorjaamaton tilasto. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (vuosimuutos, %)

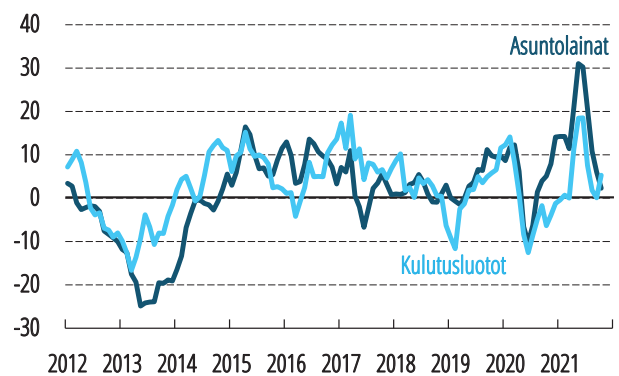
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kulutustavaroiden tuonnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähde: Suomen Pankki.

Yksityisten kulutusmenojen määrä (vuosimuutos, %)

	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 II	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Yksityiset kulutusmenot	-0,1	-10,6	-3,3	-4,4	-4,2	9,5	3,1	3,0	3,6
Kestävät kulutustavarat	1,4	-6,2	6,7	7,3	6,8	19,1	-1,5	6,4	3,0
Puoliikestävät tavarat	-7,3	-19,8	-6,0	-9,3	-3,8	24,8	8,4	7,4	4,8
Lyhytikäiset tavarat	1,4	1,5	1,6	3,4	1,2	2,5	2,2	2,5	0,4
Palvelut	-0,8	-15,1	-6,6	-8,5	-8,2	10,1	3,1	2,0	5,0

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Investointien kehitys heikkoa vuoden kolmannella neljänneksellä

> Investoinnit viime vuoden tasolla heinä-syyskuussa

> Asuinrakentaminen veti yksityiset investoinnit kasvuun

> Rakentamisen kustannukset korkealla

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kansantalouden investoinnit laskivat vuoden kolmannella neljänneksellä 0,3 prosenttia viime vuodesta ja yli 3 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Asuinrakennusinvestoinnit kasvoivat reippaasti, kun taas julkiset investoinnit ja maa- ja vesirakentaminen vähenivät. Kone- ja laiteinvestointien ison pudotuksen taustalla oli negatiiviseksi investoinniksi kirjattava myynti ulkomaille.

Käynnissä olevan rakennustuotannon volyyymi kasvoi heinä-syyskuussa 5,4 prosenttia vuodentakaisesta, ja uusia rakennushankkeita aloitettiin yli 6 prosenttia viime vuotta enemmän. Samaan aikaan myönnettyjen rakennuslupien kuutiomäärä kuitenkin supistui 12 prosenttia, mikä johtuu muuhun kuin asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien voimakkaasta vähenemisestä.

Asuinrakennushankkeiden volyyymi kasvoi heinä-syyskuussa yhä ripeää tahia, melkein 13 prosenttia viime vuodesta. Asuinrakentamiseen on edelleen odotettavissa kasvua, sillä asuinrakentamisen aloitukset kasvoivat samaan aikaan 17,2 prosenttia. Asuinrakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien määrän kasvu sen sijaan hidastui 2,5 prosenttiin.

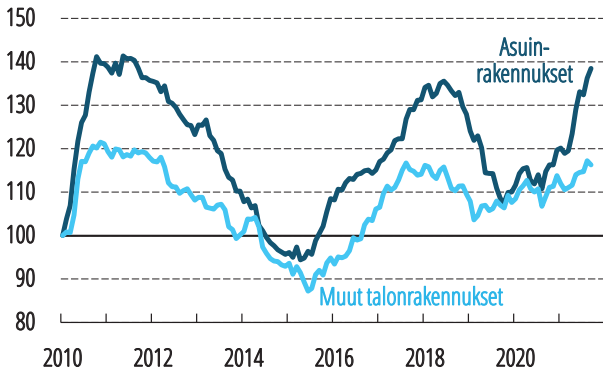
Käynnissä olevien muiden talonrakennushankkeiden määrä kasvoi hienoisesti heinä-syyskuussa. Uusia talonrakennushankkeita on aloitettu vain vähän, ja uusia lupia myönnettiin 19 prosenttia viime vuotta vähemmän.

Kuluvan vuoden aikana rakentamisen kustannukset ovat nousseet ennätyskorkealle. Rakennuskustannusindeksi oli koronapandemian alkaessa noussut 2 prosenttia huhtikuusta 2018, kun viimeisen vuoden aikana rakentamisen kustannuksia kuvaava indeksi on noussut jo 10 prosenttia.

EK:n marraskuun lopulla julkaiseman luottamusindikaattorin saldoluku kertoo rakentamisen luottamuksen yhä jatkaneen kasvuaan.

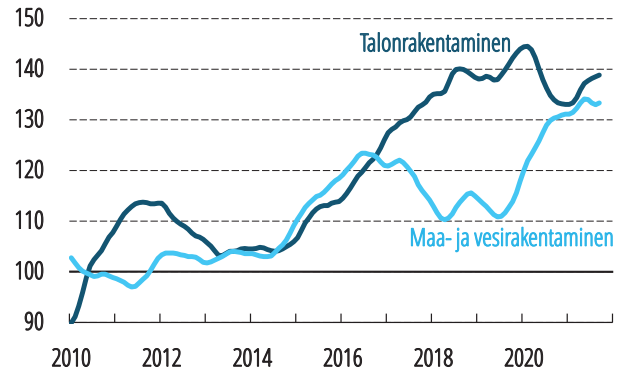
Suomalaiset kotitaloudet nostivat lokakuussa uusia asuntolainoja 5,5 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten. Uusista nostoista 9,3 prosenttia oli sijoitusasuntolainoja.

Uudisrakennuksen aloitukset (m³) (12 kk lka, ind. 2010/1=100)

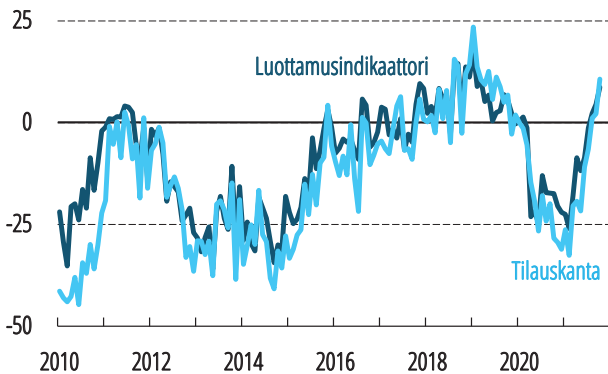
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennusyritysten myynnin määrä, trendi (ind. 2010=100)

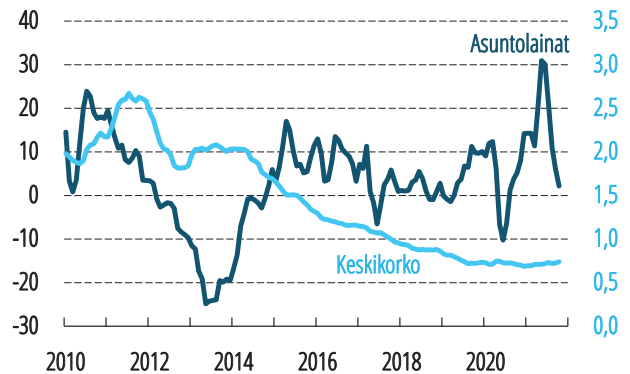
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

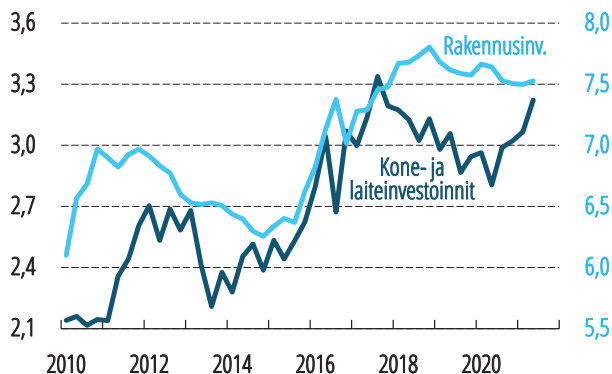
Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Kotitalouksien nostamat asuntolainat, 3 kk, summa (vuosimuutos, %)

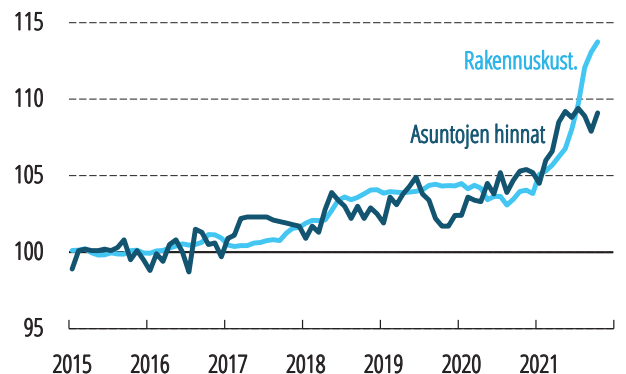
Lähteet: Suomen Pankki, Macrobond.

Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien määrä, kausitasoitus

Mrd. euroa vuoden 2010 kiintein hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Ennakoivia indikaattoreita (vuosimuutos, %, ellei toisin ilmoitettu)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	3 kk ¹⁾	2020
Investointitavaroiden tuotanto (määrä)	1,5	-3,2	7,5	6,4		0,7	-1,4
Rakennusaineteoll. tuotanto (määrä)	15,2	3,6	4,7	13,4		2,3	-1,2
Rakennusten aloitukset (m³)	4,2	2,1	27,4	-8,5		2,4	5,7
Asuinrakennukset	32,4	-8,4	45,0	16,0		5,6	8,8
Muut rakennukset	-7,6	7,0	20,7	-23,2		0,8	-2,7
Uudisrakentamisen määrä yhteensä	2,7	4,6	6,6	5,0		1,1	-6,0
Asuntorakentaminen	9,9	11,4	12,3	14,2		2,6	-0,2
Muu talonrakentaminen	-2,5	0,1	2,8	-1,2		-0,1	4,4
Rakentamisen luottamusind., saldo²⁾	-8,6	-1,3	2,3	4,5	8,7		

¹⁾ Vuosimsumma laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. ²⁾ Eurostat.
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Tulli, Macrobond.

Investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	Q _t /Q _{t-1} ¹⁾	2020 I-IV ¹⁾	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Investoinnit yhteensä	-0,8	-1,0	-0,5	3,3	-0,3	-3,1	-0,7	2,8	3,4
Yksityiset investoinnit	-4,7	-3,5	-0,9	5,9	2,4	-3,3	-3,4	3,4	4,8
Julkiset investoinnit	17,6	8,6	1,2	-6,9	-10,7	-2,1	11,0	0,4	-2,1
Koneet ja laitteet	4,3	2,6	3,3	15,0	-14,6	-18,4	-0,6	8,6	6,4
Rakennusinvestoinnit	-1,2	-1,7	-1,3	1,0	4,0	1,5	-0,4	0,6	2,2
Asuinrakentaminen	-1,7	-3,7	3,5	5,0	10,6	3,5	-2,5	2,8	2,2
Muu talonrakentaminen	-7,3	-4,3	-8,8	-3,2	-0,3	-0,4	-2,0	-1,5	2,4
Maa- ja vesirakentaminen	15,9	10,1	3,3	-3,2	-6,3	-1,0	10,7	-1,1	1,8
Muut investoinnit	-5,3	-2,7	-2,0	-1,6	0,7	0,7	-2,0	3,0	3,4

¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Bruttokansantuote markkinahintaan kasvoi tammi-syyskuussa 3,6 prosenttia viimevuotisesta

> Majoitus- ja ravitsemistoiminta supistui kolmannella neljänneksellä

> Teollisuuden uusien tilausten arvo pysyi vahvana syyskuussa

> Koneiden valmistus, korjaus ja huolto lisääntyi huomattavasti

Kokonaistuotanto kasvoi kolmannella neljänneksellä 4,2 prosenttia edellisvuodesta

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon ennakkotietojen mukaan bkt kasvoi vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä 4,2 prosenttia vuoden takaisesta sekä työpäiväkorjattuna että alkuperäisen sarjan mukaan. Suomen kokonaistuotanto lisääntyi kausitasoitettuna 0,8 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Kolmannella neljänneksellä Suomen teollisuustuotanto kohosi 4,2 prosenttia ja palvelutuotanto 4,7 prosenttia viimevuotisesta. Rakentaminen lisääntyi 3,1 prosenttia ja alkutuotanto 1,5 prosenttia edellisvuodesta. Julkisten palveluiden arvonlisäyksen volyymi kasvoi 3,2 prosenttia ja yksityisten palveluiden 5,3 prosenttia vuoden takaisesta. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäyksen volyymi supistui kuitenkin 5,8 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutustoiminta sekä kuljetus ja varastointi olivat 14 prosentin kasvussa kolmannella neljänneksellä vuodentakaiseen verrattuna. Taiteen, viihteen ja virkistykseen arvonlisäyksen volyymi nousi 2,4 prosenttia viimevuotisesta.

Bruttokansantuote markkinahintaan kohosi kansantalouden tilinpidon mukaan kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 3,6 prosenttia edellisvuodesta. Teollisuuden tuotanto nousi 3,3 prosenttia ja palvelualojen tuotanto lisääntyi 4 prosenttia. Rakentaminen oli 0,6 prosentin kasvussa, ja alkutuotanto nousi 1,8 prosenttia vuoden takaisesta.

Tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan kokonaistuotanto kohosi kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 3,5 prosenttia vuoden takaisesta ja työpäiväkorjattuna 3,6 prosenttia, mikä on täysin linjassa bkt-luvun kanssa.

Suomen bruttokansantuote supistui 2,9 prosenttia vuonna 2020 koronapandemian seurauksena. Etlä arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että bkt markkinahintaan kasvaa 3,5 prosenttia vuonna 2021 ja arvonlisäys perushintaan lisääntyy 3,9 prosenttia.

Metsäteollisuuden tuotannon vahva kasvu jatkui syyskuussa

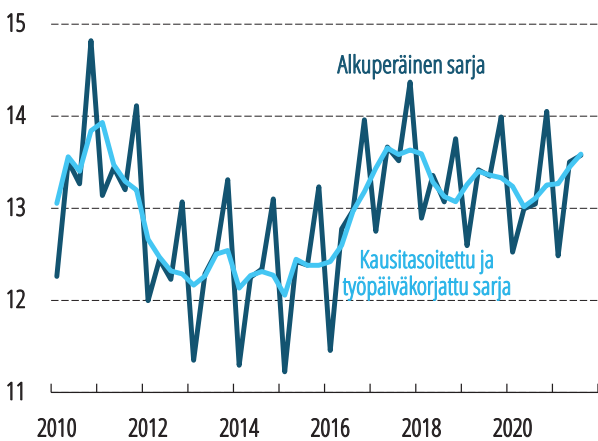
Koko teollisuuden tuotanto lisääntyi syyskuussa 6,6 prosenttia vuoden takaisesta teollisuustuotannon volyymi-indeksin alkuperäisen ja työpäiväkorjatun sarjan mukaan. Kausitasoitettuna koko teollisuuden tuotanto kasvoi 6,5 prosenttia vuoden takaisesta ja 0,5 prosenttia elokuun lukemista.

Paperiteollisuustoimialan tuotanto elpyy kovaa vauhtia: syyskuussa tuotanto nousi kausitasoitettuna 12,9 prosenttia vuoden takaisesta. Puutavaratuotteiden valmistus lisääntyi edelleen 10 prosentin vauhtia. Rakennusaineteollisuuden vahva tuotannon kasvu jatkui 13 prosentin tahtia. Koneiden ja laitteiden valmistus nousi vajaat 13 prosenttia ja niiden korjaus, huolto ja asennus kohosi 21 prosenttia. Kulkuneuvojen valmistus lisääntyi 5,2 prosenttia. Metallien ja

lostuksen tuotantomäärä jäi syyskuussa pieneksi toista kuukautta peräkkäin, kasvua kertyi vain prosentin edellisvuodesta. Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistus lisääntyi niin ikään vain prosentin. Nahka- ja kenkäteollisuuden tuotanto piristyi ja kohosi vajaat 17 prosenttia viimevuotisesta. Tekstiilien valmistus puolestaan kasvoi 10 prosentin tahtia.

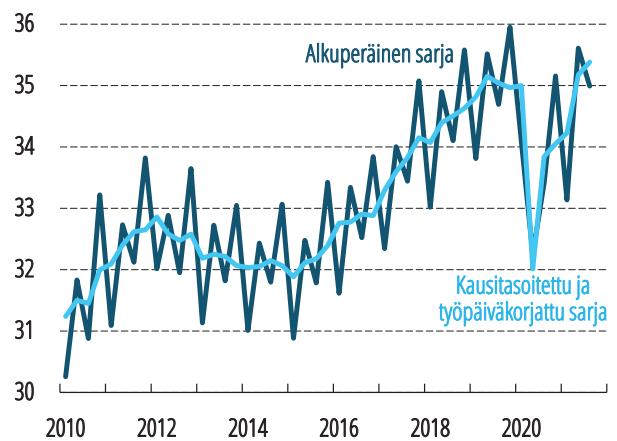
Tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo nousi syyskuussa 37,9 prosenttia viimevuotisesta alkuperäisen tilastosarjan mukaan. Metalliteollisuuden tilausten arvo kohosi 47,1 prosenttia ja paperiteollisuuden 29 prosenttia. Kemianteollisuus sai arvoltaan 12,4 prosenttia enemmän tilauksia kuin syyskuussa vuonna 2020.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

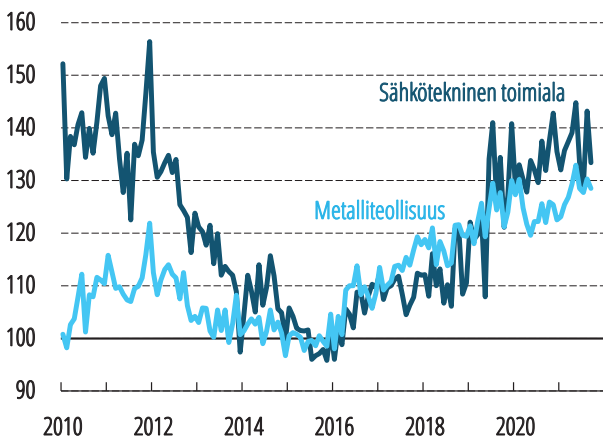
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelujen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

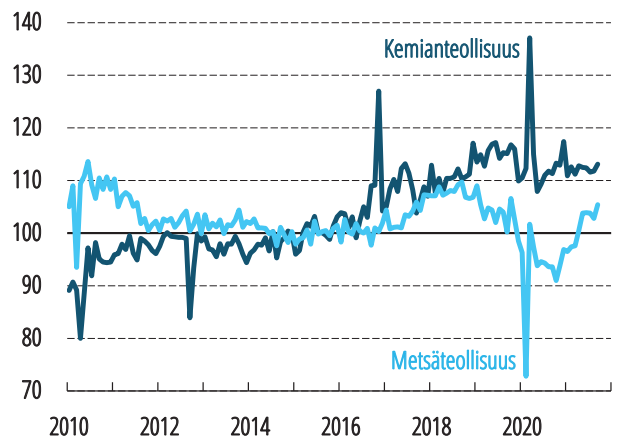
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tuotannon suhdannekuvaaja (vuosimuutos, %)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	Kum. ¹⁾	Ennuste (syksy 2021) ²⁾ 2021 2022	
Kokonaistuotanto	8,6	3,5	5,4	4,8	3,5	3,9	3,0
Alkutuotanto	10,5	-3,6	15,8	12,5	6,5	2,7	0,7
Jalostus	0,1	1,5	4,8	6,5	2,4	4,8	2,0
Palvelut	12,1	4,5	5,3	3,8	3,7	3,5	3,4

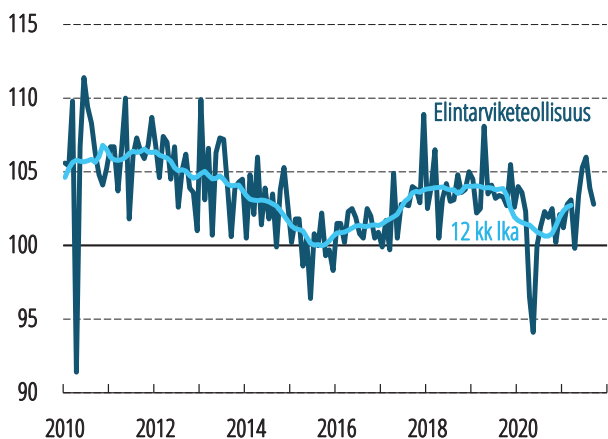
¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ²⁾ Arvonlisäys perushintaan.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (ind. 2015=100, vuosimuutos, %)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2020 ³⁾	Ennuste (syksy 2021) 2021 2022	
Metalliteollisuus	5,7	4,5	5,8	7,4	-0,4	4,5	-0,3	4,9	3,2
Metallien jalostus	23,3	21,6	5,4	1,2	-6,2	9,1	0,0	8,0	0,4
Metallituotteet	4,2	0,8	5,1	1,7	1,1	2,1	-1,5	1,1	0,5
Koneet ja laitteet	6,7	4,9	1,1	12,7	-0,3	3,2	-3,0	3,2	3,9
Kulkuneuvot	-0,2	1,5	6,7	5,2	6,2	4,7	-2,8	5,5	5,4
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	1,0	-0,4	4,1	1,1	-2,8	3,5	4,0	6,8	4,3
Metsäteollisuus	9,8	10,1	9,8	12,6	1,2	9,0	-7,0	7,4	1,5
Puutavateollisuus	9,5	20,3	10,2	10,1	3,3	13,8	-2,8	9,7	1,5
Paperiteollisuus	9,0	6,2	9,5	12,9	1,0	7,2	-8,7	6,4	1,4
Kemianteollisuus	2,8	0,5	0,0	1,6	-0,4	-1,7	-7,7	-0,7	5,8
Elintarviketeollisuus	5,3	4,6	1,6	0,9	1,4	2,2	-2,3	1,5	0,8
Tevanake-teollisuus	11,2	7,0	-1,5	3,6	-0,2	9,0	-3,4	3,1	2,1
Muu tehdasteollisuus	11,6	2,8	2,7	8,4	-0,5	3,9	-4,5	5,4	1,2
Tehdasteollisuus yhteensä	4,9	4,0	3,9	6,5	1,0	3,0	-3,3	4,0	3,0
Tehdasteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	4,2	2,3	2,2	6,0	1,5	1,2	-4,5	3,5	2,8
Kaivostoiminta ja louhinta	-7,8	11,6	5,0	11,0	-5,1	-1,2	1,6	0,0	0,8
Sähkö, kaasu ja lämpöhuolto	-2,1	-0,1	7,8	4,7	0,9	3,7	-3,5	2,5	1,1
Koko teollisuus	4,7	3,9	4,0	6,5	0,8	2,9	-3,3	3,7	2,8

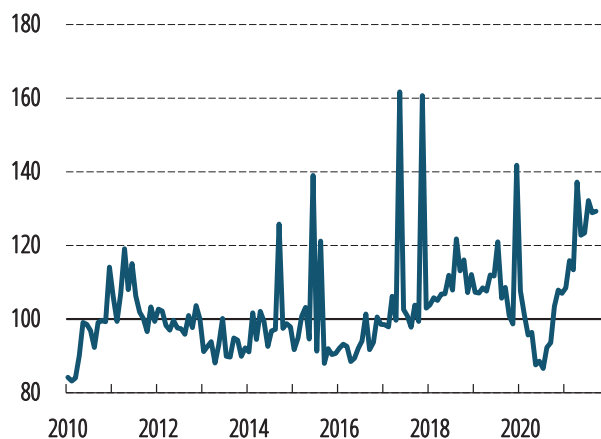
¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna. ²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kokonaistuotanto ja arvonlisäyksen volyymi toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	2020 I-IV	Ennuste (syksy 2021) 2021	2022
Bkt markkinahintaan	-7,3	-2,9	-1,0	-1,8	8,5	4,2	-2,9	3,5	3,0
Alkutuotanto	-0,9	-2,8	-2,9	2,1	1,9	1,5	-2,8	2,7	0,7
Koko teollisuus (B, C, D, E)	-3,0	-1,5	1,8	0,6	5,0	4,2	-0,4	6,4	2,1
Tehdasteollisuus	-4,1	-1,6	1,2	-0,1	6,2	3,6	-0,9	7,2	2,3
Metsäteollisuus	3,5	-1,1	-2,8	7,5	8,7	9,6	-1,7	6,9	0,7
Kemianteollisuus	-19,7	-13,2	-5,1	-4,9	-3,3	-0,4	-11,4	7,1	2,9
Metalliteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	-5,2	-3,4	-4,3	-4,0	8,7	7,1	-2,0	9,8	2,9
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	18,8	16,7	25,0	10,8	6,8	-1,7	16,9	5,5	3,4
Rakentaminen	-3,8	-4,7	-3,0	-2,8	1,0	3,1	-4,1	-0,5	1,8
Palvelut	-9,2	-3,7	-2,2	-2,8	10,4	4,7	-3,6	3,5	3,4
Kauppa	-0,3	4,5	4,4	3,0	9,4	2,3	3,2	3,8	1,9
Informaatio ja viestintä	1,8	4,0	6,9	5,1	9,3	7,6	4,6	6,3	4,4
Kiinteistöalan toiminta	-0,8	0,4	2,7	0,5	2,6	2,0	0,7	1,8	2,2
Bkt muutos ed. nelj.	-6,4	4,6	0,7	0,1	2,2	0,8			
Koko teollisuuden muutos ed. nelj.	-1,8	1,5	1,3	0,1	1,4	1,2			

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Työttömyys väheni selvästi lokakuussa

> Työttömien määrä laski huomattavasti lokakuussa

> Työttömyysasteen trendi laski 7,1 prosenttiin

> Työtunnit kehittyneet heikosti viime vuodesta

Työllisten määrä jatkoi lokakuussa kasvuaan heikomman syyskuun jälkeen. Työllisten määrä kasvoi syyskuussa vain 2,6 prosenttia vuodentakaisesta, mikä vastaa 64 000 työllistä enemmän kuin viime vuonna. Myös työttömien määrä lähti rivakkaan laskuun, ja lokakuussa työttömänä oli 37 000 henkeä eli yli 18 prosenttia viime vuotta vähemmän. Työvoiman ulkopuolelta työmarkkinoille siirtyi vielä lokakuussa 38 000 henkeä, jolloin työvoiman ulkopuolisten määrä väheni 2,6 prosenttia.

Lokakuussa 15–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendi nousi 72,7 prosenttiin. Työttömyysasteen trendiluku laski 7,1 prosenttiin. Viimeisimpien tietojen mukaan työttömyysasteen trendi on laskenut hiljalleen huhtikuusta saakka.

Päätoimialoista rakentamisessa työllisyys on kehittynyt heikosti koko kuluvan vuoden ja pysyi lokakuussa vuoden takaisella tasolla. Alkutuotannossa työllisten määrä kasvoi ripeästi keväällä ja kesällä ja on kääntynyt elokuun laskun jälkeen uudelleen nousuun. Palvelualojen työllisyydessä näkyy selvä piristyminen toukokuusta alkaen, ja alan työllisten määrä kasvoi yhä reilut kaksi prosenttia lokakuussa vuodentakaiseen verrattuna.

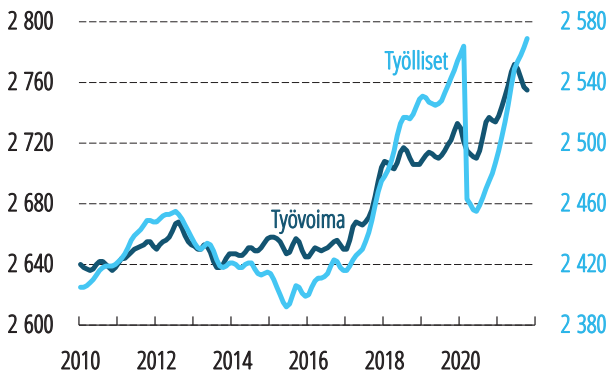
Työtunnit lisääntyivät hyvää tahtia keväällä ja alkukesästä, mutta nyt osa-aikatyön yleistyminen näkyy työtuntien työllisyyttä heikompana kehityksenä. Lokakuussa työtunnit vähenivät 3 prosenttia vuodentakaisesta. Eniten tehdyt työtunnit vähenivät rakentamisen ja rahoituksen aloilla (-7,5 %), kun taas alkutuotannon työtunnit lisääntyivät (7,8 %).

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilastoissa työttömien työnhakijoiden määrä laski lokakuussa 17 prosenttia. Myös lomautettujen määrä jatkoi edelleen laskuaan.

TEM:n uusien avointen työpaikkojen määrä kasvoi voimakkaasti lokakuussa, peräti 73 prosenttia viime vuodesta. Määrä on kasvanut kovaa vauhtia kevästä saakka.

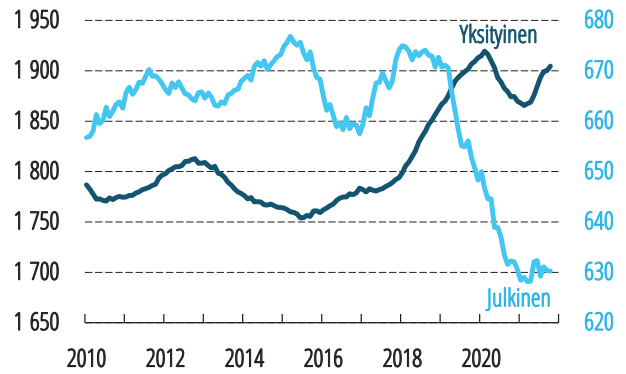
Pitkäaikaistyöttömyys on yhä vuodentakaista huomattavasti korkeammalla tasolla, mutta lähtenyt elokuussa laskuun. Lokakuussa yli vuoden työttömänä olleita oli 26 000 henkeä eli noin 32 prosenttia viime vuotta enemmän, mutta 1 400 henkeä vähemmän kuin syyskuussa.

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

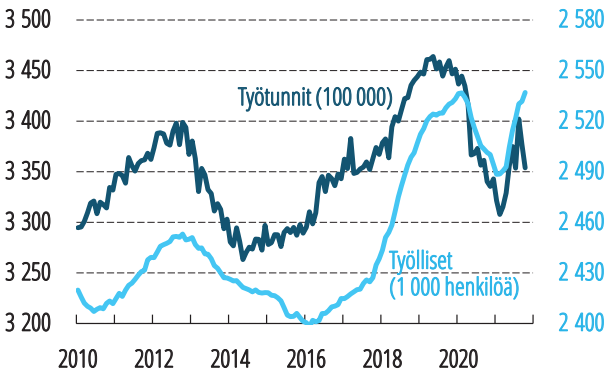
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, 12 kk lka summa (1 000 henkilöä)

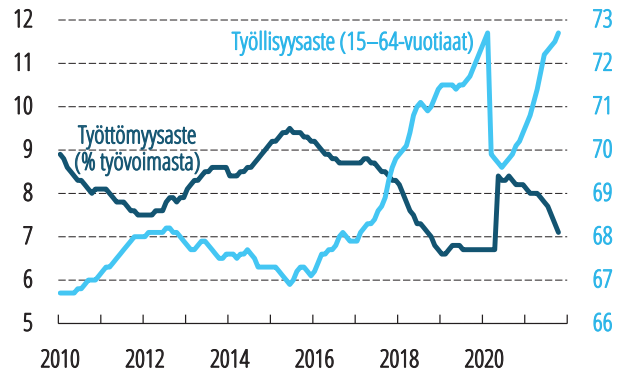
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, 12 kk lka summa

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

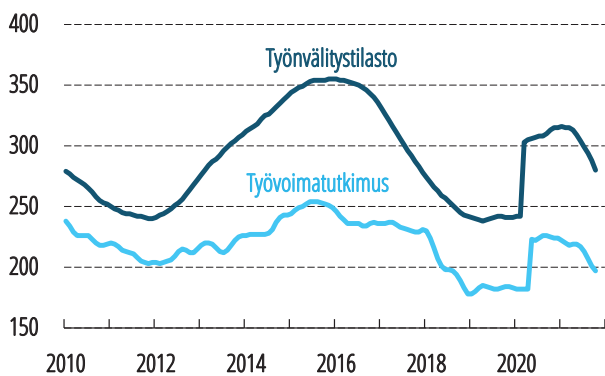

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

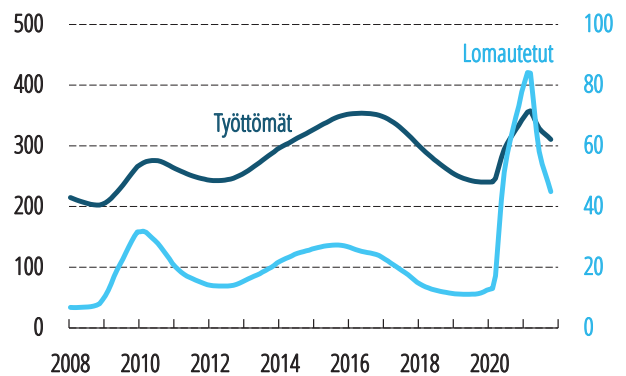
Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	3 kk ¹⁾	2020	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Alkutuotanto	15,4	16,2	-6,7	5,2	15,4	1,3	-4,5		
Teollisuus	2,5	0,0	0,3	1,1	-0,8	0,1	0,9		
Rakennustoiminta	-3,6	-5,4	-3,0	-10,3	0,0	-1,3	1,4		
Palvelut	4,7	4,2	5,7	1,3	2,3	1,8	-3,8		
Julkinen sektori	0,5	-6,0	3,6	-1,4	-0,2	-0,1	-2,3		
Työlliset yhteensä	4,7	3,4	4,2	0,7	2,6	0,8	-1,5	1,7	1,0
Työvoiman tarjonta	4,6	3,0	2,6	0,2	1,0	0,6	-0,5	1,8	0,2
Työttömyysaste, kausitasoitettu sarja	7,8	7,7	7,5	7,3	7,1		7,8	7,8	7,0
Työllisyysaste, kausitasoitettu sarja	72,2	72,3	72,4	72,5	72,7		70,4	72,1	72,9

¹⁾ Vuosisummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. Kausivaihtelusta tasoitettuja työllisyyslukuja.
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömyys, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö ja Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömät ja lomautetut,
12 kk lka summa

Lähteet: Työministeriö, Macrobond.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

Työpanos (vuosimuutos, %)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka
Alkutuotanto	11,2	-1,6	-0,3	-5,2	7,8
Teollisuus	3,3	-9,5	-1,5	0,3	-1,5
Rakennustoiminta	-5,5	-18,3	-5,3	-11,6	-7,5
Kauppa	16,2	-0,8	1,5	4,7	0,0
Liikenne	3,8	-0,6	6,2	-18,3	-6,0
Rahoitus, liike-elämää palveleva toiminta	10,8	-24,0	10,2	3,1	-7,5
Julk. ja muut yhteiskunnalliset palvelut	8,5	-7,6	13,9	0,3	-2,3
Yhteensä	7,2	-9,3	5,9	-2,2	-3,0

Lähde: Tilastokeskus.

Inflaatio edelleen kiihdytysvaiheessa

> Asuminen ja liikenne nopeutuneen inflaation taustalla

> Muu inflaatio hyvin maltillista

> Elintarvikkeissa nousua vain kalan ja kahvin hinnoissa

Inflaatio kiihtyi asumisen ja liikenteen hintakehityksen seurauksena

Kuluttajahintainflaatio kiihtyi lokakuussa 3,2 prosenttiin, nopeimmilleen sitten tammikuun 2012. Asuminen kontribuoi kaikkinsa tähän 1,49 prosenttiyksikköä ja liikenne 1,06. Muu inflaatio oli siten edelleen hyvin hidasta.

Asumisessa suurin vaikutus oli peruskorjauskustannusten nousulla, joka nosti kokonaisinflaatiota 0,64 prosenttiyksikköä. Lisäksi uuden asunnon hankintahinnan vaikutus oli 0,27 prosenttiyksikköä. Loppuvaikutus tuli pitkälti sähköstä ja energiasta.

Liikenteessä inflaatio johtuu edelleen polttoaineiden ja autojen, erityisesti käytettyjen autojen, hintojen noususta. Polttoaineiden hintainflaatio kiihtyi lokakuussa uudelleen, nyt melkein 25 prosenttiin vuoden takaisesta.

Asumiskustannusten hintojen huippu käsillä?

Asumisessa uuden asunnon hankintahinnan nousu vuoden takaisesta hidastui lokakuussa hieman syyskuusta. Peruskorjausten, lähinnä materiaalien, hintainflaatio kiihtyi edelleen. Tässä on taustalla erityisesti puun hinnan nousu. Toisaalta lokakuussa puutavarateollisuuden tuottajahinnat kääntyivät laskuun. Vaikka ollaan edelleen selvästi viime vuotta korkeammalla tasolla, tämä antaa toivoa siitä, että myös rakentamisessa puutavaran hinta kääntyisi laskuun. Siten asumisen hintojen nousutahti saattaa olla lähellä huippuaan. Toisaalta sähkön ja lämmitysenergian hintoihin kohdistuu edelleen nousupaineita.

Elintarvikkeiden hinnoissa ei yleistä nousua

Elintarvikkeiden hintojen nousu kiihtyi lokakuussa yhteen prosenttiin. Sen taustalla on lähinnä kalan ja kahvin hinnan nousu. Kalan hinta oli vuosi sitten laskussa, ja kahvin maailmanmarkkinahinta on noussut tuottajamaiden epäsuotuisten sääolosuhteiden vuoksi. Todennäköisesti molemmissa on edelleen nousupaineita.

Vielä nousua – alkaako sitten helpottaa?

Marraskuussa inflaatio kiihtyy edelleen.

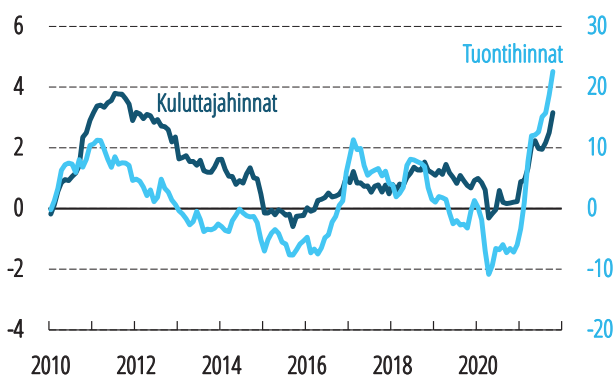
Joulukuun vaihteessa selvästi alentunut raakaöljyn maailmanmarkkinahinta näkyy uudella tasolla pysyessään pumppuhinnoissa vuoden vaihteen ympärillä ja alentaa siten hintapaineita. Toisaalta raakaöljyn hinta ehti 6.-7.12. jo puoliksi palautua pudotuksestaan.

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	2021 Marras	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Suomi, harmonisoitu	1,9	1,8	1,8	2,1	2,8	3,4	1,7	1,6
Euroalue, harmonisoitu	1,9	2,2	3,0	3,4	4,1	4,9	2,1	1,6
Suomi, kansallinen KHI	2,0	1,9	2,2	2,5	3,2		1,8	1,6
Tuontihinnat (tavarat)	12,6	15,1	15,7	18,7	22,6		9,4	3,3
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	8,8	11,2	11,5	13,6	15,5		8,2	4,2
Rakennuskustannukset	4,2	5,8	8,7	9,3	9,4			

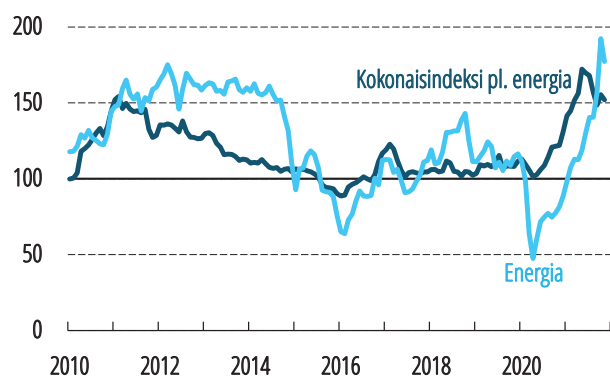
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat.

Hinnat
(vuosimuutos, %)

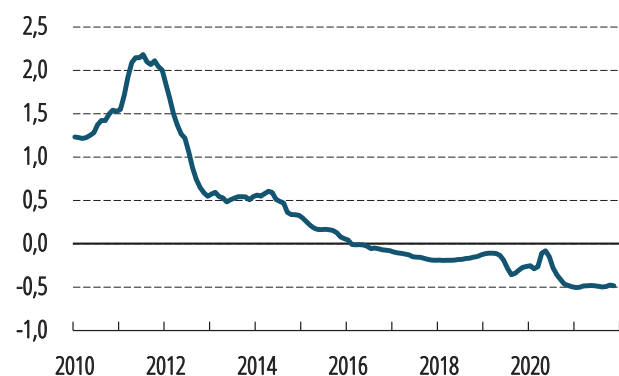
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vientihinnat
(vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Raaka-aineiden eurohinta
(ind. 2015=100)

Lähteet: HWWI, Macrobond.

12 kk Euribor
(%)

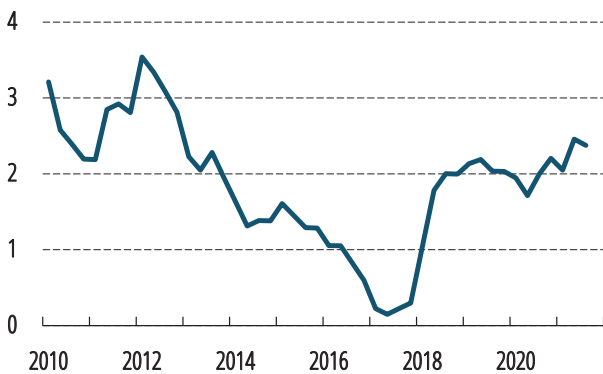
Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Suomen reaalinen efektiivinen valuuttakurssi (ind. 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

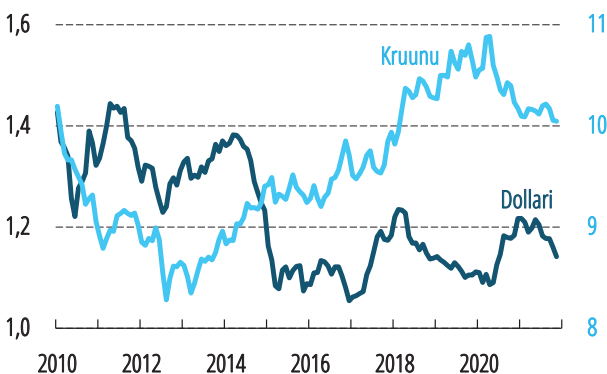
Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu. Lähteet: BIS, Macrobond.

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valuuttakursseja euron suhteen

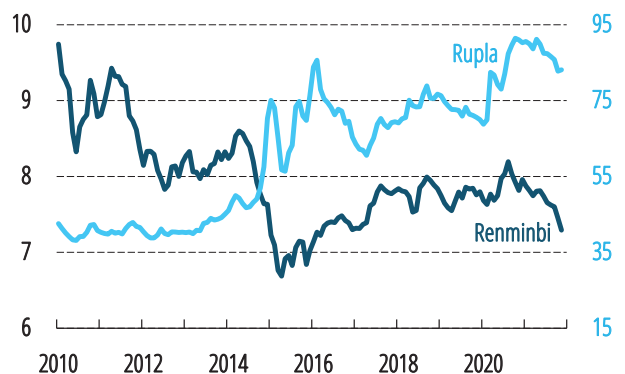
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Kuluttajahinnat (indeksipainot 2021) (vuosimuutos, %)

	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka
Kuluttajahintaindeksi	1,9	2,2	2,5	3,2
Elintarvikkeet (13,7 %)	0,0	0,5	0,6	1,0
Alkoholijuomat, tupakka (5,3 %)	4,3	4,3	4,2	4,6
Vaatetus ja jalkineet (3,5 %)	-2,1	-3,1	-2,0	-1,5
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu (26,9 %)	2,8	4,0	4,6	5,6
Kalusteet, kotitalouskoneet (5,6 %)	-0,1	-1,0	0,3	0,5
Terveys (5,3 %)	-1,7	-1,9	-1,9	-0,2
Liikenne (12,8 %)	6,2	6,6	6,8	8,3
Viestintä (2,8 %)	2,6	2,9	2,8	2,9
Kulttuuri ja vapaa-aika (10,2 %)	0,4	0,9	0,9	1,0
Koulutus (0,5 %)	1,7	1,7	0,3	0,3
Ravintolat ja hotellit (6,0 %)	3,2	2,0	2,4	2,8
Muut tavarat ja palvelut (7,5 %)	0,1	-1,0	-1,1	-1,1

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valuuttakursseja euron suhteen

Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Julkiset investoinnit laskivat ennätyskorkealta tasoltaan

> Heinä-syyskuussa julkiset investoinnit vähenivät 10,7 prosenttia

> Julkinen kulutus kasvoi 2,8 prosenttia

> Valtion velanottotarve merkittävästi ennakoitua pienempi kuluvana vuonna

Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpidon mukaan vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä julkiset kulutusmenot kasvoivat melkein 3 prosenttia viime vuodesta ja puoli prosenttia edellisestä neljänneksestä. Julkiset investoinnit supistuivat melkein 11 prosenttia vuodentakaiselta, ennätyskorkealta tasoltaan, ja hieman yli kaksi prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Liikekirjanpidon luvuilla mitattuna valtion budjettitalouden alijäämää oli lokakuun loppuun mennessä kertynyt 5,1 mrd. euroa. Viime vuonna tähän mennessä velkaa oli kertynyt 8,1 mrd. euroa ja koko vuonna budjettitalous oli 12,3 mrd. euroa alijäämäinen.

Budjettitalouden velkaa oli lokakuuhun mennessä kertynyt 7,2 mrd. euroa viime vuodesta. Budjettitalouden menot olivat tammi-lokakuussa viime vuoden tasolla, mutta tuloja oli kertynyt 3,3 mrd. euroa viime vuoden vastaavaa ajan-kohtaa enemmän.

Valtion ja kuntien verotulokertymät kasvoivat vajaat 5 prosenttia lokakuussa. Tulo- ja pääomaverojen tuotto kasvoi peräti 14 prosenttia, kun taas kulutusverojen tuotto supistui hieman yli 6 prosenttia. Ero heijastui myös valtion ja kuntien verotuloihin siten, että kuntien verotulokertymä kasvoi 7 prosenttia, valtion alle 2 prosenttia.

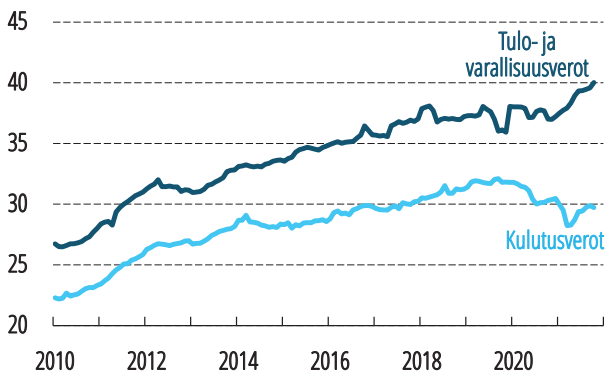
Hallitus antoi marraskuussa eduskunnalle vuoden 2021 neljännen lisätalousarvioesityksen. Talouden suhdannetilanteen paranemisen vuoksi verotuloarviota korotettiin 1,5 miljardia euroa. Tästä 1,2 mrd. euroa oli ansio- ja pääomatu-loverojen tuottoa. Joulukuun alussa valtiovarainministeriö ilmoitti valtion velanottotarpeen jäävän 8 mrd. euroa ennakoitua pienemmäksi kuluvana vuonna. Valtion kassavarojen käytön lisäksi syynä on mm. menojen jääminen budjetoitua pienemmäksi.

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	12 kk ²⁾	2020	Ennuste (syksy 2021) 2021 2022	
Valtion ja kuntien verotulot¹⁾	22,6	1,0	8,0	5,2	4,6	3,6	-3,1	3,8	4,0
Välittömät verot	13,6	0,7	4,2	4,7	13,9	8,1	-2,2	4,1	3,9
Välilliset verot	37,2	1,4	11,4	5,6	-6,3	-1,9	-4,2	3,5	4,1
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	8,9	4,7	5,2	4,9		4,6	1,8		
Valtiontalous, tulojäämä, mrd. euroa	-0,8	-0,6	-0,6	-0,7	-0,7	-5,1	-12,3		
Budjettitalouden velka, mrd. euroa	129,5	129,5	129,8	130,2	132,0		124,8		

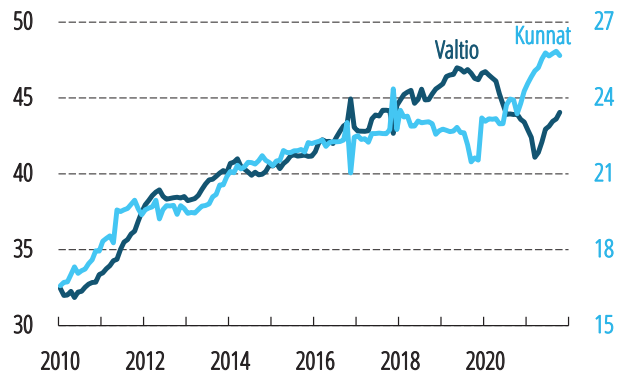
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ 12 kk liukuvan summan vuosimuutos, %. Lähteet: Verohallinto, Valtiokonttori, Macrobond.

Välilliset ja välittömät verot, 12 kk summa (mrd. euroa)

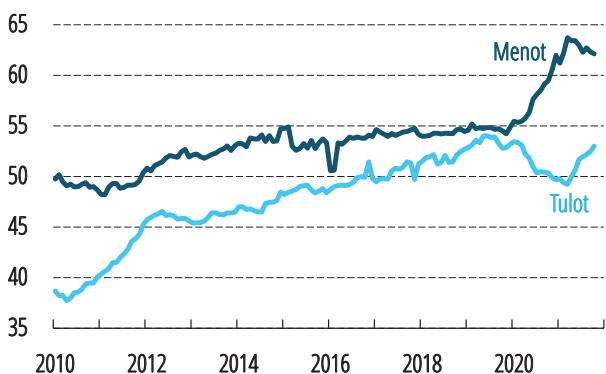
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk summa (mrd. euroa)

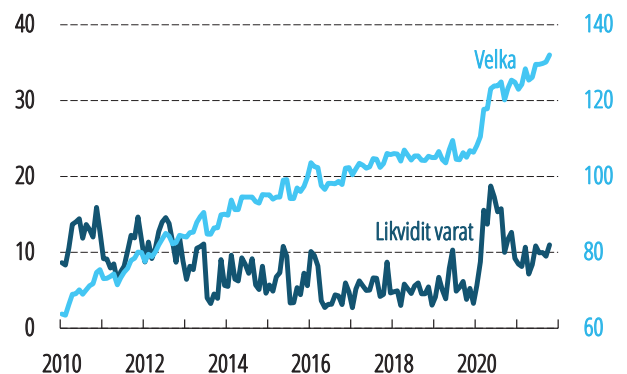
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk summa (mrd. euroa)

Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

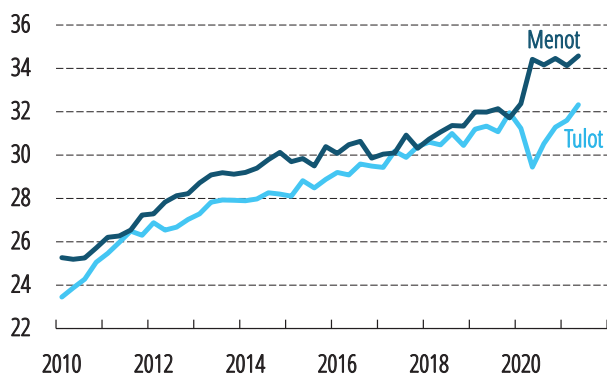
Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	Q _t /Q _{t-1}	2020 I-IV	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Kulutus	-0,7	3,7	2,9	4,8	2,8	0,4	0,5	2,4	-0,2
Investoinnit	17,6	8,6	1,2	-6,9	-10,7	-2,1	11,0	0,4	-2,1

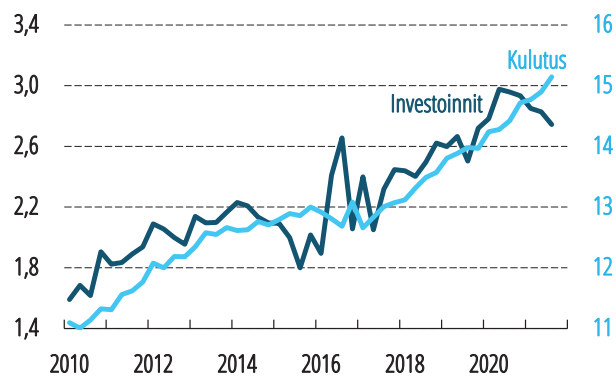
Työpäiväkorjattu. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Talousennusteet vuodelle 2021 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 20.09.	Labore 16.09.	PTT 14.09.	SP 15.06.	VM 27.09.	HB 10.11.	Nordea 01.09.	OP 23.11.	Danske 15.09.	Komissio 11.11.	Med	Min	Max
Bkt	3,5	3,0	3,7	2,9	3,3	3,5	3,5	3,6	3,3	3,4	3,5	2,9	3,7
Tuonti	2,2	2,0	4,5	5,4	5,2	3,4	3,0	5,7	4,5	7,3	4,5	2,0	7,3
Vienti	4,2	2,0	5,0	5,9	5,6	5,0	2,9	5,5	3,5	8,1	5,0	2,0	8,1
Kulutus	2,8	3,5			3,3	3,2		3,4	3,5		3,4	2,8	3,5
Yksityinen	3,0	4,0	3,5	3,3	3,2	3,5	3,2	4,0	4,0	3,1	3,4	3,0	4,0
Julkinen	2,4	2,4	3,0	2,4	3,6	2,5	2,9	2,0	2,5	3,2	2,5	2,0	3,6
Investoinnit (PTT ja SP: yksityiset)	2,8	2,1	4,5	1,3	2,8	2,3	2,1	3,2	4,0	3,1	2,8	1,3	4,5
Varastojen muutos (kontr.)	0,0			0,0						0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	3,2	2,7			3,8						3,2	2,7	3,8
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8	2,1	1,9	2,2	2,0	1,8	1,8	1,7	2,2
Työttömyysaste, %	7,8	6,8	7,7	7,7	7,8	7,8	7,8	7,8	7,7	7,7	7,8	6,8	7,8
Ansiotaso	2,2	2,0	2,5	2,3	2,3	2,3	2,2	2,3	2,5		2,3	2,0	2,5
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	3,7				4,4	3,5	3,0				3,6	3,0	4,4
Vaihtotase / bkt, %	0,3		0,5	-0,1	-0,4	0,6	0,8	0,6	0,6	1,2	0,6	-0,4	1,2

Talousennusteet vuodelle 2022 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 20.09.	Labore 16.09.	PTT 14.09.	SP 15.06.	VM 27.09.	HB 10.11.	Nordea 01.09.	OP 23.11.	Danske 15.09.	Komissio 11.11.	Med	Min	Max
Bkt	3,0	3,5	4,0	3,0	2,9	3,0	3,0	2,7	3,0	2,8	3,0	2,7	4,0
Tuonti	7,7	7,5	9,0	5,3	5,1	5,9	5,6	8,3	6,5	6,6	6,6	5,1	9,0
Vienti	9,3	8,7	9,5	5,5	5,8	6,6	5,3	8,5	6,5	6,6	6,6	5,3	9,5
Kulutus	2,4	2,5			2,6	2,8		2,0	2,7		2,6	2,0	2,8
Yksityinen	3,6	4,0	4,5	4,6	3,8	3,6	3,5	3,0	3,5	3,8	3,7	3,0	4,6
Julkinen	-0,2	-0,8	2,0	-0,9	0,0	1,0	0,6	0,0	1,0	0,0	0,0	-0,9	2,0
Investoinnit (PTT ja SP: yksityiset)	3,4	3,3	4,5	3,7	2,8	2,5	4,1	3,9	4,0	3,6	3,7	2,5	4,5
Varastojen muutos (kontr.)	-0,3			0,0						0,0	0,0	-0,3	0,0
Kokonaiskysyntä	4,2	4,6			3,5						4,2	3,5	4,6
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,6	1,3	1,6	1,4	1,6	1,9	1,7	2,4	1,8	1,9	1,7	1,3	2,4
Työttömyysaste, %	7,0	5,7	7,3	6,9	6,8	7,0	6,8	7,0	7,1	6,9	7,0	5,7	7,3
Ansiotaso	2,5	2,0	4,0	2,0	3,0	2,5	2,2	2,3	2,7		2,5	2,0	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	2,8				3,3	3,0	2,0				2,9	2,0	3,3
Vaihtotase / bkt, %	1,0		0,7	-0,1	-0,2	0,5	0,7	0,8	0,6	1,2	0,7	-0,2	1,2

Talousennusteet vuodelle 2023 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 20.09.	Labore 16.09.	PTT	SP 15.06.	VM 27.09.	HB 10.11.	Nordea 01.09.	OP 23.22.	Danske Komissio 11.11.	Med	Min	Max
Bkt	1,7	1,8		1,3	1,4	1,8	2,0	1,4	2,0	1,8	1,3	2,0
Tuonti	4,4	3,5		3,1	3,2	3,0	3,2	3,0	4,4	3,2	3,0	4,4
Vienti	3,4	5,0		3,0	3,4	3,6	3,5	3,0	4,7	3,5	3,0	5,0
Kulut	1,2	0,9			0,9	1,6		1,2		1,2	0,9	1,6
Yksityinen	1,8	1,5		1,3	2,0	1,8	1,2	1,5	2,2	1,7	1,2	2,2
Julkinen	0,0	-0,5		0,7	-1,4	1,0	1,7	0,5	-1,0	0,3	-1,4	1,7
Investoinnit (PTT ja SP: yksityiset)	2,4	2,1		2,6	2,6	1,8	3,5	2,0	3,8	2,5	1,8	3,8
Varastojen muutos (kontr.)	0,5			0,0					0,0	0,0	0,0	0,5
Kokonaiskysyntä	2,5	2,2			1,9					2,2	1,9	2,5
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,4	1,3		1,6	1,7	1,6	1,7	1,6	1,9	1,6	1,3	1,9
Työttömyysaste, %	6,9	5,2		6,7	6,4	6,5	6,4	6,6	6,5	6,5	5,2	6,9
Ansiotaso	2,3	2,0		2,3	2,5	2,5	2,4	2,4		2,4	2,0	2,5
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	1,8				2,3	2,0	2,0			2,0	1,8	2,3
Vaihtotase / bkt, %	0,2			-0,2	-0,1	0,8	0,7	0,8	1,5	0,7	-0,2	1,5

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

ETLA Economic Research

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
